

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра фінансового менеджменту та фондового ринку

Допущено до захисту
Завідувач кафедри ФМФР
_____ (Баранова В. Г.)
“ _____ ” _____ 2017 р.

ДИПЛОМНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра

зі спеціальності 8.03050801 “Фінанси і кредит ” за програмою:

«Фінансовий менеджмент та фондовий ринок»

за темою:

«Інноваційна діяльність підприємства та її фінансове забезпечення»

Виконавець:

Студентка **фінансово-економічного факультету**
(факультет)

Циганенко Анастасія Олегівна

/підпис/

Науковий керівник:

Доктор економічних наук, доцент

Гончаренко Олена Миколаївна

/підпис/

Одеса 2017

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1 Теоретико-методичні основи інноваційної діяльності підприємства та її фінансового забезпечення	6
1.1. Інноваційна діяльність підприємства: сутність, організація та забезпечення розвитку	6
1.2. Процес здійснення інноваційної діяльності підприємств	16
1.3. Формування системи фінансового забезпечення інноваційної діяльності	20
1.4. Формування механізму інноваційного розвитку та методика оцінки інноваційної діяльності підприємства	25
РОЗДІЛ 2 Практичні аспекти організації інноваційної діяльності підприємств та її фінансового забезпечення	33
2.1. Сучасний стан інноваційної діяльності підприємств України	33
2.2. Управління фінансовим забезпеченням інноваційної діяльності підприємств.....	50
2.3. Фактори, що впливають на розвиток інноваційної діяльності та фінансове забезпечення підприємств в Україні.....	55
РОЗДІЛ 3 Удосконалення механізму розвитку інноваційної діяльності підприємств України та її фінансового забезпечення	59
3.1. Математичне моделювання впливу інноваційної складової на рівень фінансової стійкості та конкурентоспроможності підприємства (на прикладі виноробних підприємств Одеського регіону)	59
3.2. Зарубіжний досвід організації інноваційної діяльності підприємства, традиційні та альтернативні шляхи її фінансового забезпечення	66
3.3. Перспективи розвитку інноваційної діяльності підприємств України та її фінансового забезпечення	83
ВИСНОВКИ.....	92
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	100

ВСТУП

Актуальність теми. На сучасному етапі функціонування промислових підприємств ключову роль у забезпеченні економічного зростання відіграє інноваційний розвиток. Як показує світова практика, підприємства, які здатні створювати новації та застосовувати їх у виробництві нових товарів або послуг, необхідних споживачу, реалізовувати ефективно інноваційний процес, здобувають стійкі конкурентні переваги, що дає їм можливість успішно розвиватися на ринку в умовах нестабільного економічного середовища.

Низький рівень інноваційної активності вітчизняних промислових підприємств свідчить про відсутність чіткого механізму управління інноваційним розвитком, пасивність практичних дій керівництва підприємства у цьому напрямку, що негативно впливає на результативність інноваційної діяльності та ефективність функціонування підприємства в цілому. В умовах невизначеності інструментарію оцінки результатів інноваційних змін своєчасне діагностування негативних тенденцій та наслідків прийняття стратегічних рішень на підприємстві є проблематичним. Тому перед науковцями постають завдання пошуку нових підходів до управління інноваційним розвитком у всіх функціонально-структурних елементах підприємства, ефективних та адаптованих до вітчизняних умов.

Поглиблення ринкових відносин в Україні потребує активізації інноваційної діяльності, що сприятиме підвищенню конкурентоспроможності підприємств як на вітчизняному, так і світовому ринку високотехнологічних товарів і послуг. Проблема активізації інноваційної діяльності набуває принципового значення в контексті проведення ринкових реформ в Україні та підвищення ефективності господарювання. Адже переваги інноваційного фактора в забезпеченні конкурентоспроможності підприємств сьогодні є очевидними, а його вплив на виробництво – радикальним і комплексним. Підприємства, що самостійно розробляють і впроваджують у виробництво інноваційні технології, одержують явні переваги над фірмами, які

використовують морально застарілі розробки. Від вирішення проблем, пов'язаних із фінансовим забезпеченням інноваційних проектів, залежить ефективність інноваційної діяльності підприємств і загалом успіх ринкових реформ.

Проблематика фінансового забезпечення та регулювання розвитку інноваційної діяльності, теоретичні й прикладні засади реалізації фінансової політики щодо формування національної інноваційної системи й побудови інноваційної моделі економіки є предметом наукових пошуків вітчизняних та зарубіжних учених. Вони досліджені, зокрема, у працях В. Боронос, Д. Ваньковича, А. Гальчинського, В. Гейця, М. Денисенка, М. Диби, А. Дуки, М. Козоріз, М. Крупки, О. Колодізева, А. Кузнецової, С. Онишко, Ж. Поплавської, А. Пересади, Б. Пшика, Н. Прокопенко, Л. Федулової, Д. Черваньова, Н. Чухрай, З. Юринець, Х. Едкіста, Б. Лундвала, С. Меткальфа, Р. Нельсона, Д. Норта, Ф. Прада, С. Петерса, Ф. Сагасті, К. Фрімана, Й. Шумпетера та ін.

Динамічність процесів ринкового розвитку економіки потребує подальших досліджень щодо удосконалення науково-методичних засад управління інноваційною діяльністю підприємств.

Мета і завдання дослідження. Мета дипломної роботи полягає в науковому обґрунтуванні, опробуванні методик та практичних рекомендацій забезпечення організації інноваційної діяльності та її фінансового забезпечення.

Для реалізації мети в дипломній роботі поставлені і вирішувались такі основні завдання:

- визначити теоретико-методичні основи інноваційної діяльності підприємства;
- сформулювати систему фінансового забезпечення інноваційної діяльності;
- розглянути зарубіжний досвід функціонування інноваційної діяльності підприємства, традиційні та альтернативні шляхи її фінансового забезпечення;

- визначити методику оцінки інноваційної діяльності;
- провести дослідження сучасного стану інноваційної діяльності підприємств України та її фінансового забезпечення;
- дослідити особливості управління фінансовим забезпеченням підприємств;
- розробити рекомендації щодо підвищення інноваційної активності підприємств України.

Об'єктом дослідження виступає процес організації інноваційної діяльності та її фінансового забезпечення.

Предметом дослідження є теоретичні, методичні і практичні аспекти організації інноваційної діяльності та її фінансового забезпечення.

Методи дослідження. Теоретична і методологічна основа дипломного дослідження ґрунтується на виконанні базових положень мікроекономіки і фінансового менеджменту, наукових розробок українських і закордонних вчених із питань організації інноваційної діяльності та її фінансового забезпечення, а також законодавчих і нормативних актів України. В роботі використовувались методи дослідження: абстрактно-логічний і системного аналізу (теоретичні і методологічні узагальнення, визначення сутності і функцій управління, удосконалення механізмів та інструментів проведення); розрахунково-конструктивний та порівняння (аналіз інноваційної активності, ефективності фінансування інноваційної діяльності, оцінка інновацій тощо).

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних і зарубіжних учених у сфері управління інноваційною діяльністю підприємства. Для дослідження ключових питань дипломної роботи використано нормативні та законодавчі документи, монографії та спеціальну літературу вітчизняних та закордонних авторів.

Висновки

Отже, управління інноваційною діяльністю підприємства є одним з найбільш значимих функціональних напрямів системи фінансового менеджменту, який досить тісно пов'язаний з іншими системами управління.

В диплоиній роботі визначені теоретичні складові організації інноваційної діяльності підприємств та особливості фінансового забезпечення впровадження інновацій. Проведено комплексний аналіз сучасних тенденцій організації інноваційної діяльності підприємств в Україні. Досліджено зарубіжний досвід та розроблені рекомендації щодо активізації інноваційної діяльності.

Отже провівши аналіз сучасного стану інноваційної діяльності підприємств України за 2012-2016 рр. маємо такі висновки:

- простежується постійне зниження рівня наукомісткості вітчизняної продукції. Динаміка активності інноваційних процесів на промислових підприємствах в Україні у попередні роки мала тенденцію стримування розвитку інноваційної активності підприємств;
- за даними Державної служби статистики України в 2016 р. інноваційну діяльність у промисловості здійснювали 1715 підприємницьких структур, або 16,8 % обстежених промислових суб'єктів господарювання (у 2015 р. – 1758, або 16,4 %);
- серед регіонів вищою за середню в Україні частка інноваційно активних підприємств була в Миколаївській, Харківській, Кіровоградській, Івано-Франківській, Запорізькій, Херсонській, Сумській, Одеській, Львівській і Тернопільській областях;
- понад три чверті інноваційно активних промислових підприємств впроваджували інновації (або 12,9 % обстежених промислових) – це на 4,3 % менше, ніж у 2015 р.;

- в Україні майже 60 % інноваційної продукції створюють підприємства, що належать до галузей виробництва третього та четвертого технологічних укладів, тоді як у розвинених країнах світу понад 90 % інвестицій вкладають у п'ятий та шостий технологічні уклади;
- один із домінуючих напрямів інноваційної діяльності підприємницьких структур України полягав насамперед у придбанні машин, обладнання та програмного забезпечення для виробництва нових або значно поліпшених продуктів і послуг;
- у структурі досліджень та розробок переважали внутрішні науково-дослідні роботи, сума яких з роками стабільно зростала, на відміну від зовнішніх науково-дослідних робіт;
- аналіз показників свідчить про те, що в Україні питома вага підприємницьких структур, що здійснювали інноваційну діяльність, більша за питому вагу підприємницьких структур, що впроваджували інновації. Це пояснюється тим, що не кожне нововведення можна і доцільно впроваджувати.
- у 2016р. на інновації підприємства витратили 13,8 млрд.грн, у т.ч. на придбання машин, обладнання та програмного забезпечення – 11,1 млрд.грн.. Щодо видів економічної діяльності, то протягом 2015-2016 рр. найвища частка інноваційних підприємств була на підприємствах переробної промисловості (20,3%), з постачання електроенергії, газу, пари та кондиційованого повітря (18,6%), а також інформації та телекомунікацій (16,3%);
- в Україні протягом останніх років близько 20% підприємств із технологічними інноваціями співпрацювали з іншими підприємствами та організаціями, у т.ч. університетами, науково-дослідними інститутами;
- Основним джерелом фінансування інноваційних витрат залишаються власні кошти підприємств – 13427,0 млн.грн (або

97,2% загального обсягу витрат на інновації). Переважання у складі джерел фінансування інноваційної діяльності підприємств власних ресурсів зумовлено, перш за все, недостатньо чітким та складним процесом залучення фінансових ресурсів (через несприятливий інвестиційний клімат, нерозвиненість венчурного фінансування тощо);

- Впровадження інновацій та організація інноваційної діяльності є основним джерелом внутрішньогалузевої конкуренції, а це означає, що підприємство, яке вирішило впроваджувати у свою діяльність інновації, має низку конкурентних переваг у порівнянні з іншими. Так воно стає більш конкурентоспроможним у певній галузі, наслідком чого є зростання рівня фінансової стійкості, рентабельності та обсягу прибутку.
- Інноваційна складова відіграє надзвичайно важливу роль у розвитку підприємства в сучасному світі. Існує низка підприємств, які були у минулому конкурентоспроможними, але через те, що їх керівництво не впроваджувало інновацій, вони на даний час не можуть конкурувати не тільки з іноземними виробниками аналогічної продукції, а й з вітчизняними.
- Згідно з розробленою для виноробства шкалою, ступінь інтенсивності конкуренції у виноробній промисловості південної України є низьким. У даному випадку низька інтенсивність конкуренції свідчить про те, що лідери ринку, закріпившись на своїх позиціях, майже не зважають на діяльність найближчих конкурентів. Проведений аналіз показав, що підприємства, які впроваджують інновації у свою діяльність, є найбільш конкурентоспроможними.

Отже, аналіз інноваційної діяльності підприємств в Україні показав, що в цілому створено умови для розвитку інноваційної діяльності, сформовано основи нормативно-правової бази та механізми здійснення інноваційної

політики, а також створенні умови для розвитку відповідної інфраструктури. Проте попри високий інноваційний потенціал, майже не використовується інноваційна складова забезпечення економічного розвитку. Стан інноваційної діяльності в Україні більшість експертів-науковців визначають як кризовий. Останні статистичні дані свідчать про поступове зниження інноваційної активності підприємств у галузі промисловості, яка посідає одне з головних місць у національній економіці.

Основними чинниками, що негативно впливають на розвиток інноваційної діяльності промислових підприємств і фінансування інноваційної діяльності в Україні є:

- недосконалість і неадаптованість нормативно-правової бази та державного регулювання;
- недосконалість інноваційної стратегії розвитку підприємств;
- нестача власних фінансових ресурсів для фінансового забезпечення інноваційних потреб;
- неможливість достатньої державної підтримки;
- недостатність фінансування відповідних державних програм, наукової та науково-технічної діяльності за рахунок бюджетного фінансування;
- нерозвиненість альтернативних форм та джерел фінансового забезпечення;
- відсутність ефективного механізму вибору раціонального портфелю джерел фінансування;
- відсутність ефективною системи контролю за інноваційною діяльністю та коригування інноваційної політики.

Отже, в сучасних умовах промислові підприємства не можуть досягнути достатнього рівня інноваційного розвитку, при цьому визначальний вплив на інноваційний процес має система управління та фінансування.

Можна зробити висновок, що загальний рівень інноваційної активності промислових підприємств України знаходиться на досить низькому рівні, що в першу чергу пов'язано із недостатністю обсягів фінансування та неефективною системою управління інноваційною діяльністю.

В дипломній роботі також висвітлено низку факторів, що гальмують розвиток інноваційної діяльності в державі. Серед головних проблем її активізації виокремлено брак державної підтримки, незадовільна податкова система та, як результат, відсутність мотивації щодо вдосконалення нових технологій, значна зношеність обладнання та застаріла матеріально-технічна база, дефіцит фінансових ресурсів і слабкий розвиток інфраструктури трансферу технологій.

Простежується також недосконалість та недостатність інформаційного забезпечення інноваційної діяльності підприємств. Брак чіткої методології формування облікової інформації та впорядкованої системи внутрішньої звітності щодо інноваційної діяльності підприємств перешкоджає ефективному управлінню інноваційними процесами.

Для розв'язання порушених проблем потрібно:

- удосконалити нормативно-правову базу державного регулювання та стимулювання інноваційної сфери;
- проводити системну виважену політику щодо стимулювання нарощування та використання інноваційного потенціалу підприємств;
- сформувати систему державного замовлення науково-технічної та інноваційно-технологічної продукції;
- сформулювати та затвердити на державному рівні стратегію науково-технологічного та інноваційного розвитку;
- створити умови для формування інфраструктури, що здійснювала б інформаційний, консалтинговий, маркетинговий та інші види підтримки інноваційних процесів;
- розробити пропозиції щодо вдосконалення обліково-аналітичного забезпечення інноваційних процесів з метою зменшення ризику щодо

прийняття управлінських рішень для вибору оптимального варіанта інноваційних проектів.

Перед Україною постає кілька складних завдань, що пов'язані з фінансуванням інноваційної діяльності у контексті європейського досвіду, а саме:

- збільшення загального обсягу інвестицій в інновації з державного і приватних джерел;
- удосконалення управління інноваційною системою з відповідними наслідками для фінансування інноваційної діяльності;
- заповнення прогалів у фінансуванні інноваційної діяльності, зокрема, розроблення ефективних інструментів підтримки інноваційної діяльності для підприємницького сектору, у тому числі для МСП, та залучення первинного і венчурного капіталу;
- досягнення загального балансу фінансування науково-дослідної та інноваційної сфер від державного фінансування організаційної структури до конкурентного, прозорого і заснованого на проектах з чіткими інноваційними цілями.

Відповідно до Європейських засад для розвитку інноваційної діяльності в Україні потрібно здійснити комплекс організаційно-економічних заходів, що охоплюватимуть:

- здійснення ефективної державної інноваційної політики, погоджуючи темпи і пропорції розвитку науки, технологій і виробництва;
- удосконалення механізму захисту прав інтелектуальної власності та процедур патентного захисту інновацій;
- забезпечення сприятливого клімату для створення власних наукомістких виробництв повного циклу шляхом використання різних форм державної підтримки;

- розвиток інноваційної інфраструктури шляхом покращення системи інформаційного забезпечення інноваційної діяльності, сертифікації і впровадження розробок, підготовки і перепідготовки кадрів;
- забезпечення комерціалізації наукових результатів шляхом формування основ для ефективного партнерства державного та підприємницького секторів в інноваційній сфері;
- розширення міждержавного співробітництва в галузі наукових розробок та інноваційної діяльності, координації зусиль у питаннях розвитку пріоритетних для кількох держав напрямів.

На нашу думку, для стимулювання інноваційної діяльності підприємств та забезпечення належного фінансування необхідно також:

- Удосконалити структуру державного управління у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності в напрямі чіткого розмежування та уникнення дублювання функцій центральних органів виконавчої влади, запровадження принципів одноосібної відповідальності та стабільності системи державного управління у цій сфері.

- Підвищити ефективність та розширити застосування інструментів державної підтримки інноваційної діяльності через механізми: надання грантів; прямого інвестування; надання фінансових гарантій; стимулювання участі комерційних банків у інвестуванні інноваційної діяльності; надання нефінансових послуг та інших видів нефінансової підтримки; державного замовлення на розроблення найважливіших новітніх технологій за пріоритетними напрямами розвитку науки і техніки; розвитку матеріально-технічної бази наукової та науково-технічної діяльності.

- Вжити заходів щодо визначення можливостей державної підтримки та перспектив організації виробництва на території України конкурентоспроможної інноваційної продукції шостого технологічного укладу (нано-, біо-, інформаційно-телекомунікаційні, CALS-технології) за такими напрямами: мікроелектроніка; транспортні засоби з гібридними двигунами; високоефективне сільськогосподарське виробництво;

комп'ютеризоване медичне обслуговування; альтернативні джерела енергії та енергозберігаючі технології; інтелектуальна мобільна робототехніка.

– Вжити заходів щодо розвитку інформаційно-аналітичного забезпечення інноваційного розвитку шляхом розвитку системи державного статистичного спостереження у сфері науково-технічної та інноваційної діяльності, ґрунтуючись на показниках і стандартах, що використовуються в ЄС та США.

– Вжити заходів для розвитку інноваційної інфраструктури в Україні: інноваційних бізнес-інкубаторів, центрів інноваційного розвитку, центрів трансферу технологій та інших організаційних форм інфраструктурного забезпечення інноваційної діяльності, які поєднують науку, виробництво та бізнес, в тому числі шляхом надання державної підтримки.

– Вжити заходів щодо модернізації вищої освіти, оптимізації мережі вищих навчальних закладів, створення укрупнених регіональних університетів, перетворення їх в потужні освітньо-науково-інноваційні центри

Реалізація напрямів розвитку інноваційної діяльності в Україні згідно із Європейським досвідом дасть змогу підвищити рівень інноваційної активності промислових підприємств, стабілізувати прискорений процес оновлення виробництва, ефективно використовувати внутрішні та залучені зовнішні інвестиції на інноваційну діяльність.

У такому контексті, вважаємо, що реалізація змін сприятиме розвитку інноваційній діяльності суб'єктів підприємництва, дасть змогу сформувати сприятливе ділове середовище та умови інноваційного розвитку, що значно зміцнить конкурентні переваги, забезпечить ефективне функціонування й створить надійний фундамент для модернізації та інтеграції України до європейського і світового ринку.

Наведені заходи щодо активізації інноваційної діяльності є актуальними і потребують впровадження на сучасному етапі економічного розвитку.

Список використаних джерел

1. Абрютіна А.В. До питання фінансування інноваційно-інвестиційного розвитку підприємства / А. В. Абрютіна, І. Д. Скляр // Формування та розвиток економіки в сучасних умовах господарювання: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції. – Луцьк: ВІЕМ, 2011. – С.156-158.
2. Аналітична довідка. Стан розвитку науки і техніки, результати наукової, науково-технічної, інноваційної діяльності, трансферу технологій за 2016 рік [Електроний ресурс] – Режим доступу : <http://www.dknii.gov.ua/?q=system/files/sites/default/files/08%2.pdf>.
3. Антонюк Л. Л., Поручник А. М., Савчук В. С. Інновації: теорія, механізм розробки та комерціалізації: Монографія. – К.: КНЕУ, 2003. – 394 с.
4. Бойко О. В. Інвестиційна підтримка інноваційної діяльності підприємства [Текст] / О. В. Бойко, В. В. Адамчук // Економічні науки. Серія “Економіка та менеджмент”: Збірник наукових праць. Луцький національний технічний університет. – 2014. – № 11 (42). – С. 27-34.
5. Варналій З. С. Конкурентоспроможність національної економіки: проблеми та пріоритети інноваційного забезпечення : моногр. / З. С. Варналій, О. П. Гармашова. – К. : Знання України, 2013. – 387 с.
6. Васильєва Т. А. Інноваційна складова в структурі макроекономічних індикаторів економічного розвитку : монографія / Т. А. Васильєва. – Суми : ДВНЗ “УАБС НБУ”, 2010. – 118 с.
7. Возняк Г. В. Інноваційна діяльність промислових підприємств та способи її фінансування в Україні : монографія / Г. В. Возняк, А. Я. Кузнецова . – К. : УБС НБУ, 2007. – 183 с.
8. Гладій С. Фінансовий механізм інвестування інноваційного розвитку: теоретико-методологічний підхід до управління [Електронний ресурс] / С. Гладій // Наука молода. – 2005. – № 3. –

Режим доступу : [//http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/gHL8ef.pdf](http://www.library.tane.edu.ua/images/nauk_vydannya/gHL8ef.pdf)

9. Геєць В.М., Семиноженко В.П. Інноваційні перспективи України / В.М. Геєць, В.П. Семиноженко. – Харків : Константа, 2006. – 272 с.
10. Горяча О. Л. Інвестиційне забезпечення інноваційної діяльності машинобудівних підприємств [Текст] / О. Л. Горяча, І. А. Сільченко // [Вісник Бердянського університету менеджменту і бізнесу](#). – 2015. – № 1. – С. 66-70.
11. Гринько Т. В. Проблеми формування організаційно-економічного механізму управління інноваційним розвитком підприємств сфери послуг / Т. В. Гринько // Стан, проблеми та перспективи вдосконалення економіки України : матеріали доповідей Міжнародної науково-практичної конференції (м. Ужгород, 2–3 жовтня 2015 р.). – Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2015. – Ч. 1. – С. 75–78.
12. Господарський кодекс України від 16.01.2003 № 436–IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/436-15>.
13. Демин С.С. Методический подход к оценке наукоемкости отрасли / С.С. Демин // Вестник МГОУ. Серия «Экономика». – 2011. – № 4. – С. 55–58.
14. Єпіфанова І. Ю. Аналіз фінансового забезпечення інноваційної діяльності вітчизняних підприємств у сучасних умовах / І. Ю. Єпіфанова // Вісник національного університету «Львівська політехніка». Серія «Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку». – 2012. – № 722. – С. 65-70.
15. Зянько В. В. Інноваційна діяльність підприємств та її фінансове забезпечення в умовах трансформаційних змін економіки України : моногр. / В. В. Зянько, І. Ю. Єпіфанова, В. В. Зянько. – Вінниця : ВНТУ, 2015. – 172 с.

16. Закон України «Про інноваційну діяльність» від 04.07.2002 № 40–IV [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
17. Ілляшенко С. М. Інноваційний менеджмент : Підручник. – Суми: ВТД «Університетська книга», 2010. – 334 с.
18. Інноваційний розвиток промисловості як складова структурної трансформації економіки України. Аналітична доповідь http://www.niss.gov.ua/public/File/2013_table/1029_dok.pdf.
19. Кириленко О. П. Фінанси : навч. посіб. / О. П. Кириленко. – 2-ге вид. перероб. і доп. – Тернопіль : Економічна думка, 1998. – 163 с.
20. Колодізев О. М. Фінансове забезпечення інноваційного розвитку національної економіки : дис. ...д-ра екон. Наук пец. 08. 00. 08 «Гроші, фінанси і кредит» / О. М. Колодізев ; Державний вищий навчальний заклад «Українська академія банківської справи Національного банку України». – Суми, 2011. – 508 с.
21. Краснокутська Н. В. Інноваційний менеджмент : навч. посіб. / Н. В. Краснокутська ; Мін-во освіти і науки України, КНЕУ. – К. : КНЕУ, 2003. – 504 с.
22. Лапін О. В. Інноваційна складова в системі управління виноробних підприємств / О. В. Лапін, Н. Ю. Чикунова. // Агросвіт – 2016 – № 23 – С 44-50.
23. Логвиненко Є. І. Визначення характеристик для опису діяльності інноваційно-активних підприємств [Електронний ресурс] / Є. І. Логвиненко, О. М. Кузьменко, М. В. Плетньов // Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля. – 2011. – № 11(153). – Режим доступу : http://www.nbuu.gov.ua/portal/Soc_Gum/VSUNU/2011_11_1/Logvinenko.pdf

24. Мегер М. Прямі іноземні інвестиції та їхній вплив на регіональну економіку в Україні / М. Мегер, Б. Крамарчук, С. Реверчук // Науковий вісник НЛТУ України. – 2007. – Вип. 17.5. – С. 227–235.
25. Механізми вдосконалення управління інноваційною діяльністю в умовах економічної нестабільності / І. Галиця, М. Шевченко, О. Галиця // Вісн. НАН України. – 2010. – № 5. – С. 33–41.
26. Москаль О. І. Фінансове забезпечення розвитку агропромислового виробництва регіону (на матеріалах Чернівецької області) : автореф. дис. ... канд. екон. наук / О. І. Москаль. – К., 2001. – 16 с.
27. Мусіна Л. А. Формування та реалізація державної політики сприяння розвитку інноваційних виробництв і технологій / Л. А. Мусіна // Формування ринкових відносин в Україні : зб. наук. пр. – К. : НДЕІ, 2012. – № 5(132). – С. 78–82.
28. Наукова та інноваційна діяльність в Україні [Текст]: [стат. збірник/відп. за випуск О. О. Кармазіна]. – К. : Держстат України, 2015. – 255 с.
29. Немченко В. В. Ризики інноваційно-інвестиційної діяльності підприємства [Текст] / В. В. Немченко, В. В. Зеленьак // Економіка харчової промисловості. – 2015. – Т. 7, № 4. – С. 73 - 77.
30. Олійник Д. С. Фінансове забезпечення розвитку сільськогосподарського виробництва : автореф. дис. ... канд. екон. наук / Д. С. Олійник. – К., 2001. – 16 с.
31. Онікієнко В. В. Інноваційна парадигма соціально-економічного розвитку України / В. В. Онікієнко, Л. М. Ємельяненко, І. В. Терон ; за ред. В. В. Онікієнка. — К. : РВПС НАН України, 2012. — 480 с.
32. Опарін В. М. Фінанси (загальна теорія) : навч. посіб. / В. М. Опарін. – К. : КНЕУ, 1999. – С. 17 – 18.
33. Офіційний сайт Державної служби статистики України [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.ukrstat.gov.ua>

34. Папп В. В. Джерела фінансового забезпечення інноваційної діяльності та механізми їх залучення [Текст] / В. В. Папп. - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2015_1\(3\)_26](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvuuec_2015_1(3)_26).
35. Пашова С. М. Сучасний стан та перспективи стабілізації інноваційно-інвестиційної діяльності в Україні / С. М. Пашова // Банківська система України в умовах глобалізації фінансових ринків : матеріали IV Міжнародної науково-практичної конференції, 15 – 16 жовтня 2009 р. – Черкаси : ЧІБС УБС НБУ, 2009. – С. 179 – 181.
36. Предеїн А. М. Сучасний стан та шляхи розвитку національної інноваційної системи України // [Електронний ресурс] / А. М. Предеїн. — Режим доступу : <http://udpu1805.mybb3.net/viewtopic.php?t=5>.
37. Про інноваційну діяльність : Закон України від 04.07.2002 р. № 40-IV [Електронний ресурс] – Режим доступу : <http://www.zakon2.rada.gov.ua/laws/show/40-15>.
38. Погріщук Г. Б. Фінансове забезпечення охорони навколишнього природного середовища : автореф. дис. ... канд. екон. наук / Г. Б. Погріщук. – Тернопіль : Тернопільський ДЕУ, 2005. – 192 с.
39. Проблеми та напрями формування моделі інноваційного розвитку України на основі іноземного досвіду // Вісник Дніпропетровського університету. Серія «Світове господарство і міжнародні економічні відносини». – Дніпропетровськ : Вид-во ДНУ, 2013. – Т. 21, №10/2. – Вип. 5. – С. 32–38.
40. Сербенівська А. Ю. Сутність та значення інноваційних процесів в діяльності підприємств [Електронний ресурс] / А. Ю. Сербенівська. — Режим доступу: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=1690>.

41. Сокирська І. Г. Діагностика фінансового забезпечення діяльності підприємства / І. Г. Сокирська // Фінанси України. – 2003. – № 1. – С. 89 – 93.
42. Сучасна інноваційна політика України: передумови, основні підходи та напрями реформування / І.В. Одоцюк, О.М. Фащевська, С.М. Щегель // Вісн. НАН України. – 2012. – № 7. – С. 32–46.
43. Фінанси : навч. посіб. / О. Г. Близнюк, Л. І. Ланкова, В. І. Оспіщев та ін.; за ред. І. В. Оспіщева. – К. : Знання, 2006. – 415 с.
44. Хобта В.М. Оцінка інноваційного потенціалу підприємства / В.М. Хобта, Г.О. Комар // Економіка промисловості». – 2009. – № 44 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://www.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/eprom/2009_44/st_44_14.pdf.
45. Череп А. В. Фактори інноваційного розвитку підприємств України / А. В. Череп, З. П. Урусова, А. А. Урусов // Вісник Харківського національного аграрного університету ім. В. В. Докучаєва. Сер.: Економічні науки. – 2014. – № 3. – С. 84–89. – Режим доступу : http://nbuv.gov.ua/UJRN/Vkhnau_ekon_2014_3_12
46. Юзич М. Україна піднялась на 16 позицій у рейтингу інноваційних країн [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.day.kiev.ua/uk/article/ekonomika/ukrayina-pidnyalas-na-16-pozyciy-u-reytyngu-innovaciynyh-krayin>
47. Venture Impact : The Economic Importance of Venture Capital- Backed Companies to the U.S. Economy. – Edition 6.0. – 2011.
48. Douglas K.R. Robinson, Lu Huang, Ying Guo, Alan L. Porter. Forecasting Innovation Pathways (FIP) for new and emerging science and technologies // Technological Forecasting & Social Change – 2013. – № 80. – P. 267–285.
49. Krystina P. Danylkiv. Theoretical and Methodological Aspects of the Essence of Innovation in the Context of Modern Approaches / К. Р. Danylkiv // International Association of Organizational Innovation

[Электронный ресурс]. — Режим доступа :
<http://soskin.info/ea/2003/7-8/20030712.html>.

50. Joseph Picard. Small business aid bill stalls in Senate // International business Times[Электронный ресурс] / J. Picard. — Режим доступа :
<http://www.ibtimes.com/articles/senate-small-business-banks.htm>.